

Warszawska Jesień w środku lata

- Warszawska Jesień w środku lata

Źródło: online-skills.

Ważne daty

1956 – Powstanie Międzynarodowego Festiwalu *Warszawska Jesień*

1959 – Powstanie Komisji Repertuarowej *Warszawskiej Jesieni*

1982 – Przerwa w edycjach *Warszawskiej Jesieni* z uwagi na stan wojenny

2011 – Inauguracja *Małej Warszawskiej Jesieni*

2017 – 60. jubileuszowa *Warszawska Jesień*

Scenariusz lekcji dla nauczyciela.

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

4. W zakresie słuchania i percepcji muzyki. Uczeń:

1) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej;

a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności),

2) rozpoznaje ze słuchu:

a) brzmienie instrumentów muzycznych,

3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego.

Nauczysz się

opisywać historię powstania festiwalu *Warszawska jesień;*

rozpoznawać instrumenty typowe dla muzyki współczesnej;

wymieniać nazwiska polskich kompozytorów muzyki współczesnej.

Powstanie festiwalu

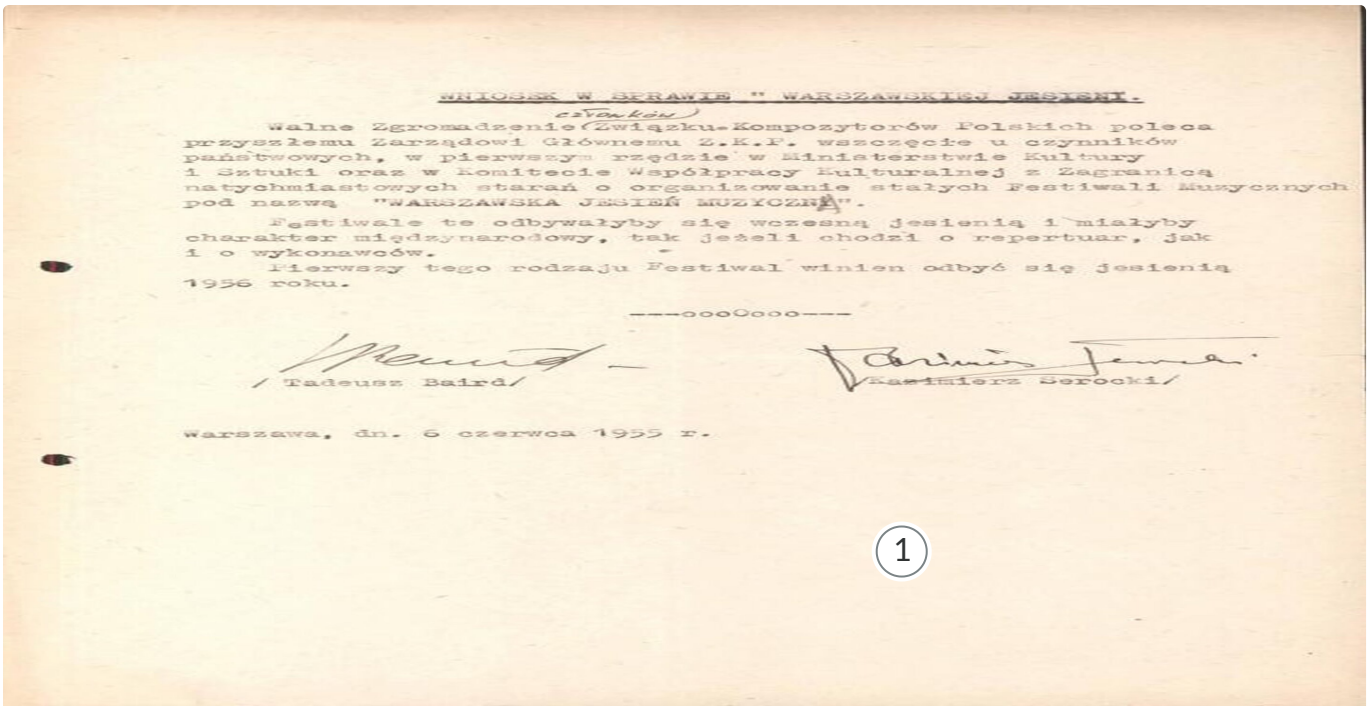
Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/a/D1TNcOHlN

Trailer „Warszawskiej Jesieni 2016", www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0

Trailer „Warszawskiej Jesieni 2016", www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0

Na nagraniu trailer Warszawskiej Jesieni 2016. Na nagraniu kompilacja kilku dzieł muzyki współczesnej. Słychać: trzaski, grę na instrumentach perkusyjnych, odgłosy elektroniki, grę na instrumentach preparowanych, odgłosy wydobywane z przedmiotów codziennego użytku, śpiewający chór, śpiewającego mężczyznę, śmiech, oklaski, grę na fortepianie, klastery wydobywane na fortepianie, krzyki, recytujący chór itp.

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej narodził się w roku 1956 na fali odwilży po latach stalinowskiej dyktatury. Pomysł jego zorganizowania pojawił się w roku 1955 w Związku Kompozytorów Polskich. Największy w tym udział mieli kompozytorzy Tadeusz Baird i Kazimierz Serocki.

WNIOSEK W SPRAWIE " WARSZAWSKIEJ JESIENI.

Walne Zgromadzenie Związku Kompozytorów Polskich poleca przyszłemu Zarządowi Głównemu Z.K.P. wszczęcie u czynników państwowych, w pierwszym rzędzie w Ministerstwie Kultury i Sztuki oraz w Komitecie Współpracy Kulturalnej z Zagranicą natychmiastowych starań o organizowanie stałych Festiwali Muzycznych pod nazwą "WARSZAWSKA JESIEŃ MUZYCZNA".

Festiwale te odbywałyby się wczesną jesienią i miałyby charakter międzynarodowy, tak jeżeli chodzi o repertuar, jak i o wykonawców.

Pierwszy tego rodzaju Festiwal winien odbyć się jesienią 1956 roku.

---oooOooo---

/ Tadeusz Baird/ / Kazimierz Serocki/

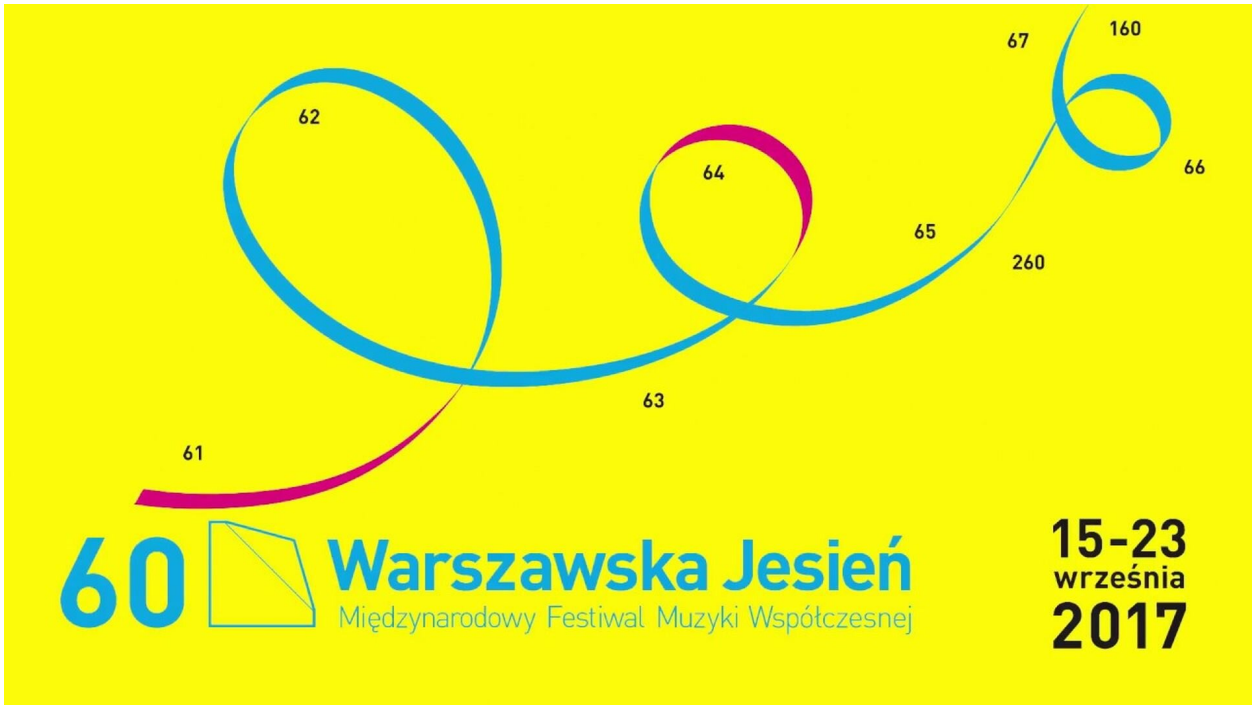
Warszawa, dn. 6 czerwca 1955 r.

1

1

Pierwszy festiwal trwał od 10 do 20 października 1956 r. Następny odbył się dopiero w roku 1958. Później Warszawskie Jesienie inaugurowane były już co roku w II połowie września (z małą przerwą w 1982 r. z uwagi na stan wojenny).

Wniosek w sprawie „Warszawskiej Jesieni", warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0

Plakat „60. Warszawskiej Jesieni", i0.wp.com, CC BY 3.0

Organizatorzy

Głównym organizatorem festiwalu jest Związek Kompozytorów Polskich, natomiast współorganizatorami: Filharmonia Narodowa, Polskie Radio Program II.

Warszawską Jesień wspierają: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, polskie media oraz instytucje i firmy prywatne.

Program *Warszawskiej Jesieni* układany jest od 1959 roku przez specjalną Komisję Repertuarową, w której skład wchodzą polscy kompozytorzy, dyrygenci, teoretycy i krytycy muzyczni.

> **Polecenie 1**
>
> Wysłuchaj nagrania. Zapisz jakie dźwięki słyszałeś. Co przypominały Ci te dźwięki? W jaki sposób powstały?
>
> Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/a/D1TNcOHlN
>
> Trailer „Warszawska Jesień 2011”, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0
> Trailer „Warszawska Jesień 2011”, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0
>
> Na nagraniu Trailer "Warszawska Jesień 2011". Słychać: odgłosy zegarów, hałas rozmów, dźwięki elektroniki, glissanda na instrumentach, grę na marimbie, muzykę elektroniczną, szuranie szczotek, grę na saksofonie z olbrzymim pogłosem, rytmy muzyki dance.
>
> ---

Najważniejsze koncerty festiwalu odbywają się w Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Założenia festiwalu:

- początkowo: zapoznanie polskiej publiczności z nowoczesną muzyką zachodnią, otwarcie artystycznych granic Polski, wspomaganie rozwoju muzyki polskiej;
- umożliwienie artystom swobodnej wypowiedzi twórczej;
- przedstawienie wielości zjawisk i tendencji w muzyce naszych czasów;
- prezentacja polskiej muzyki współczesnej;
- spotkania i wymiana idei artystycznych.

Wielcy artyści *Warszawskich Jesieni*.

Przez 60 lat swojej działalności i rozwoju *Warszawska Jesień* gościła wielu znakomitych polskich i zagranicznych kompozytorów.
Najczęściej grywanym na festiwalu kompozytorem był Witold Lutosławski (za życia wykonano jego utwory 49 razy). Podczas koncertów prezentowano dzieła zarówno klasyków XX wieku (m.in. Arnolda Schoenberga, Beli Bartoka, Igora Strawińskiego) jak i awangardystów (m.in.: Pierre'a Bouleza, Johna Cage'a) oraz najważniejszych twórców polskiej muzyki XX wieku (m.in.: Krzysztofa Pendereckiego, Wojciecha Kilara, Henryka Mikołaja Góreckiego, Pawła Mykietyna).

Andrzej Glanda (fot.), Witold Lutosławski i Krystian Zimerman, w Filharmonii Narodowej w Warszawie, 1988, warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0

Intrumentarium *Warszawskiej Jesieni*.

Podczas festiwalu publiczność może usłyszeć i zobaczyć zarówno instrumenty tradycyjne (orkiestrowe), instrumenty muzyki dawnej, jak i rzadko używane, np.:

1

Fortepian preparowany to fortepian poddany modyfikacjom, bądź też wykorzystywany w sposób odmienny od tradycyjnej techniki gry, w celu osiągnięcia nietypowej barwy dźwięku. Wprowadzony przez Johna Cage'a, który zaczął wykorzystywać w ten sposób fortepian w eksperymentalnych kompozycjach z lat czterdziestych XX wieku. Preparacja może polegać na włożeniu między struny fortepianu różnych elementów np. śrub, sztućców, gwoździ, nałożeniu na struny koralików lub nakrętek. Modyfikacje sposobu gry obejmują m.in. uderzanie w struny bezpośrednio w pudle rezonansowym z pominięciem mechanizmu młoteczkowego fortepianu, np. pałkami. Wysłuchaj jak brzmi dźwięk tak zmodyfikowany fortepian

Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/b/Pjr9llwct

John Cage, „V Sonata na fortepian preparowany”, AMFN, CC BY 3.0

Fortepian preparowany, mgslodz.pl, CC BY 3.3

1

1

Cytra elektryczna to tzw. Moodswinger - instrument muzyczny, należący do grupy chordofonów szarpanych. Stworzył go w roku 2006 Yuri Landman, holenderski muzyk i lutnik.
Przykładowe brzmienie instrumentu

Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/b/Pjr9llwct

Moodswinger - dźwięk instrumentu, oddmusic.com, CC BY 3.0

Cytra elektryczna, i.pinimg.com, CC BY 3.0

1

1

Syntezator to instrument muzyczny z grupy elektrofonów elektronicznych, w którym dźwięk jest syntezowany w układach elektronicznych poprzez niezależne modelowanie poszczególnych aspektów dźwięku. Podstawową cechą syntezatora, odróżniającą go od innych instrumentów elektronicznych (np. organów elektronicznych i tzw. keyboardów), jest to, że użytkownik instrumentu ma pełną możliwość kształtowania charakterystyk dźwięku.
Wysłuchaj dźwięków jakie można uzyskać z tego instrumentu:
Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/b/Pjr9IlwctSyblex, Dźwięki syntezatora, wikimedia.org, domena publiczna

Syntetyzator, muziker.sk, CC BY 3.0

Polecenie 2

Wysłuchaj nagrania, następnie zapisz jakie instrumenty w nim słyszałeś.

Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/a/D1TNcOHlN

Spot „60.Warszawska Jesień", www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Dźwiękowy spot sześćdziesiątej edycji festiwalu Warszawska Jesień. Na nagraniu słychać szybką, rytmiczną grę na fortepianie preparowanym.

Imprezy towarzyszące, wydawnictwa.

Oprócz głównych koncertów *Warszawskiej Jesieni* wprowadzono również imprezy towarzyszące – koncerty, spotkania z kompozytorami, prezentacje książek, fotografii. Istnieje również internetowe radio festiwalowe, Kronika Dźwiękowa (każdego roku publikowane są wybrane utwory wykonane podczas festiwalu; zadaniem jest propagowanie muzyki polskiej – wydawane w 500 egzemplarzach).

W 2011 roku organizatorzy *Warszawskiej Jesieni* zainicjowali nowy projekt – Mała Warszawska Jesień. Przeznaczony został dla najmłodszych odbiorców w wieku od 4 do 12 lat. Zamiarem twórców było *oswojenie* młodych słuchaczy z nowymi, niepokojącymi dźwiękami oraz zachęcenie rodziców do uczestniczenia, ze swoimi pociechami, w koncertach i warsztatach.

Polecenie 3

Wysłuchaj nagrania, podczas słuchania zwórć uwagę na niepokojące dźwięki w nim przedstawione.

Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/a/D1TNcOHlN

Mała Warszawska Jesień, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0
Mała Warszawska Jesień, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0

Na nagraniu Spot dźwiękowy Małej Warszawskiej Jesieni. Słychać przestrzenne dźwięki harfy, perkusji, śmiechy dzieci. Odgłosy są takie jakby dzieci bawiły się harfą. Potem słychać klarnet basowy i klastery zagrane na fortepianie, rozmowy, fragmenty śpiewu operowego, klawesynu. Potem rozpoczyna się rozmowa prowadzącej z dziećmi, fragment piosenki "Do, re, mi", znów śpiew operowy, instrukcje prowadzącej skierowane do dzieci. Na końcu słychać flet, instrumenty perkusyjne, skrzypce. Dźwięki można sklasyfikować jako przypadkowe.

Ćwiczenie 1

Podczas lekcji pojawiły się instrumenty, które można zobaczyć i usłyszeć podczas ”Warszawskich Jesieni” . Przyporządkuj prawidłowe nazwy do ilustracji.

Cytra elektryczna | Syntezator | Fortepian preparowany

Ćwiczenie 2

Podczas festiwalu prezentowana jest muzyka wielu kompozytorów polskich i zagranicznych. Którego twórcy utwory brzmiały najczęściej?

- ◯ Wojciech Kilar
- ◯ Krzysztof Penderecki
- ◯ Witold Lutosławski

Ćwiczenie 3

Przyporządkuj imię kompozytora do jego nazwiska.

Henryk Mikołaj	Penderecki
Witold	Kilar
John	Cage
Krzysztof	Górecki
Wojciech	Lutosławski

Ćwiczenie 4

Połącz hasła i daty z lewej kolumny z opisami z prawej kolumny.

Filharmonia Narodowa w Warszawie	są pomysłodawcami festiwalu
1956	odbył się 60. jubileuszowy festiwal *Warszawska Jesień*
2017	organizatorzy *Warszawskiej Jesieni*
Związek Kompozytorów Polskich	odbywają się tam główne koncerty *Warszawskiej Jesieni*
Tadeusz Baird i Kazimierz Serocki	po raz pierwszy odbył się Międzynarodowy Festiwal *Warszawska Jesień*

Ćwiczenie 5

Międzynarodowy Festiwal *Warszawska Jesień* to prezentacje:

- ◯ muzyki rozrywkowej
- ◯ muzyki dawnej
- ◯ muzyki współczesnej

Ćwiczenie 6

Mała Warszawska Jesień to:

- ☐ Koncerty i warsztaty dla dzieci
- ☐ Instytucja muzyczna dla dzieci w Warszawie
- ☐ Imprezy dla dzieci towarzyszące festiwalowi muzycznemu

Ćwiczenie 7

Wysłuchaj utworu: Johna Cage, *V Sonata* i wskaż instrument, na którym został wykonany.

Materiał audio dostępny pod adresem:

https://zpe.gov.pl/b/Pjr9lIwct

- ◯ syntezator
- ◯ fortepian preparowany
- ◯ cytera elektryczna

Słownik pojęć

Związek Kompozytorów Polskich

polskie stowarzyszenie zrzeszające kompozytorów i muzykologów organizujące koncerty, konferencje muzkologiczne, wystawy, konkursy, konkursy kompozytorskie, gromadzące informacje dotyczące współczesnej muzyki polskiej.

Kompozytor

twórca utworów muzycznych

Klasycy XX wieku

kompozytorzy tworzący w XX wieku dzieła muzyczne uznane za doskonałe, wzorcowe (m.in.: Igor Strawiński, Bela Bartok, Arnold Schoenberg, Witold Lutosławski).

Awangardyści

przedstawiciele lub zwolennicy awangardyzmu – kierunku w XX-wiecznej sztuce, charakteryzującego się sprzeciwem wobec tradycji i powszechnie panującym regułom estetycznym.

Fortepian preparowany

fortepian poddany modyfikacjom, bądź też wykorzystywany w sposób odmienny od tradycyjnej techniki gry, w celu osiągnięcia nietypowej barwy dźwięku. Wprowadzony przez Johna Cage'a, który zaczął wykorzystywać w ten sposób fortepian

> w eksperymentalnych kompozycjach z lat czterdziestych XX wieku. Preparacja może polegać na włożeniu między struny fortepianu różnych elementów np. śrub, sztućców, gwoździ, nałożeniu na struny koralików lub nakrętek. Modyfikacje sposobu gry obejmują m.in. uderzanie w struny bezpośrednio w pudle rezonansowym z pominięciem mechanizmu młoteczkowego fortepianu, np. pałkami.

> **Cytra elektryczna**
>
> tzw. Moodswinger. instrument muzyczny, należący do grupy chordofonów szarpanych. Stworzył go w roku 2006 Yuri Landman, holenderski muzyk i lutnik.

> **Syntezator**
>
> instrument muzyczny z grupy elektrofonów elektronicznych, w którym dźwięk jest syntezowany w układach elektronicznych poprzez niezależne modelowanie poszczególnych aspektów dźwięku.
> Podstawową cechą syntezatora, odróżniającą go od innych instrumentów elektronicznych (np. organów elektronicznych i tzw. keyboardów), jest to, że użytkownik instrumentu ma pełną możliwość kształtowania charakterystyk dźwięku.

Źródło: awangardy.sjp.pl

Źródło: pwn.sjp.pl

Biblioteka muzyczna

	Trailer „Warszawskiej Jesieni 2016”, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0 Trailer „Warszawskiej Jesieni 2016”, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0
2	Trailer „Warszawska Jesień 2011”, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0 Trailer „Warszawska Jesień 2011”, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0
3	Spot „60.Warszawska Jesień”, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0
4	Mała Warszawska Jesień, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0 Mała Warszawska Jesień, www.warszawska-jesien.art.pl, CC BY 3.0

Bibliografia

Andrzej Chłopecki, Warszawska Jesień w tekstach Andrzeja Chłopeckiego, red. M. Szoka i K. Naliwajek-Mazurek, Polskie Centrum Informacji Muzycznej, Warszawa 2013.

Dorota Szwarcman, Czas Warszawskich Jesieni, Wydawnictwo Piotra Marciszuka Stentor, Warszawa 2007.